

Klimaforandringer: Alt renner nedover

HOLDT IKKE VANN: Bryggen i Bergen står litt tryggere enn før etter at forskerne fant ut at gravitasjonsfeltene i nord vil svekkes som følge av issmelting her.

ARKIVFOTO: MAGNE TURØY

KLIMAFORSKERE GLEMTE NEWTON

Tyngdekraften ble «glemte» i de forrige spådommene for hvor mye havet vil stige. Nå er Newton tatt med i regnestykket, og bergenserne kan slappe litt mer av.

BERGEN

Geir Kvile
geir.kvile@ba.no

Gravitasjon, altså kraften som gjør at masser tiltrekker hverandre, er en dagligdags affære for de fleste med beina på bakken.

Likevel var det først nylig at klimaforskerne kom på at den også må tas med i beregningene av hvor mye havet vil stige.

Og nå, viser det seg, vil havet stige langt mindre på våre trakter

enn tidligere spådd. Og årsaken er altså tyngdekraften.

Smelter i nord, stiger i sør

Mye is på ett sted, som på Grønland, gjør at havet blir trukket mot Grønland på grunn av isens gravitasjonskraft.

Smelter denne isen, svekkes gravitasjonen, med det resultat at havstigningen blir størst langt borte: I tropene og på den sørlige halvkule.

Derfor har klimaforskerne nå måttet nedjustere sine havstigningsprognoser i vårt område med 10-15 centimeter.

For Bergens del er prognosene nå satt til mellom 20 og 80 centimeter stigning i løpet av de neste hundre årene.

Årsaken til det store spriket i prognosen - 20 og 80 centimeter - skyldes stor usikkerhet om fremtidig fossilbruk, befolknings-

vekst, energieffektivisering og forbruk.

- Men smeltende Grønlands-is har altså liten betydning på havstigningen hos oss. Områdene som kommer tapende ut er øystater og lavtliggende deltaområder ved ekvator, sier klimaforsker ved Bjerknesinstituttet Helge Drange til BA.

Los Angeles i fare

Ellers kommer USAs østkyst og Australia svært dårlig ut av de nye prognosene der tyngdekraften er tatt med i regnestykket.

- Og det er en økende bekymring langs østkysten av USA, da kombinasjonen av orkaner og stigende hav gir utfordringer slik vi så med orkanen Sandy i høst, sier Drange til BA.

Bjerknessenteret tok med gravitasjonens effekt fra og med 2011.

Smeltende Grønlands-is har altså liten betydning på havstigningen hos oss.

HELGE DRANGE, KLIMAFORSKER PÅ BJERKNES.

- Publisert av andre

Professor II ved Universitetet i Stavanger og såkalt «klimaskeptiker», Willy Fjeldskaar, mener det er positivt at Bjerknessenteret nå tar hensyn til gravitasjonskraften.

- Men hvorfor har de ikke tatt hensyn til dette i sine tidligere prognoser, spør han på nettstedet forskning.no.

For Bergen er havnivåendringene endret med 15-20 centimeter.

For Oslo og Tromsø er det enda større endringer, henholdsvis 30 cm og 40 cm mindre havstigning enn i tidligere prognoser.

Nå viser det seg at mens isen smelter i nord, vokser den rundt Arktis.

Det skulle føre til at gravitasjonen i sør styrkes.

På spørsmål fra BA om hvorfor gravitasjonen ikke har vært regnet med før, svarer Helge Drange ved Bjerknessenteret at de første

KLIMAFORSKER: Helge Drange på Bjerknessenteret.

ARKIVFOTO: RUNE JOHANSEN

arbeidene som presenterte gravitasjonens bidrag fra alle kilder - breer, iskappene på Grønland og i Antarktis, samt vann lagret på land - ble publisert i september og oktober 2010, av andre forskere.

Trekker omstridt søvnråd

Statens søvnsenter snur og trekker tilbake anbefalingen om skrikekurer for barn som ikke får sove.

Senteret har fått mye kritikk for anbefalingen om å la små barn skrike seg i søvn i opptil tre net-

ter på rad. Kritikken har kommet både fra fagfolk som Landsgruppen av helsesøstre og fra bekymrede foreldre. I går omtalte BA at også Helsetilsynet er varslet om saken.

Ledelsen ved Nasjonalt kompetansesenter for søvnsykdommer

har nå bestemt seg for å trekke det omstridte rådet fra senterets nettside, skriver Stavanger Aftenblad.

«Vi ser at teksten i artikkelen om «Barn og søvn fra fødsel til puberteten» kan misforstås» skriver søvnsenterets leder, profes-

sor Bjørn Bjorvatn, i en e-post til Landsgruppen av helsesøstre.

Han sikter til rådet om å legge barn som ikke får sove i sin egen seng, forlate barnerommet og ikke gå inn igjen før neste morgen - selv om barnet skriker hele natten. (ANB-NTB)